

ВИНОГРАДАРСТВО ТА ВИНОРОБСТВО В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Виноградарство та виноробство на території України, належить до небагатьох підкомплексів сільського господарства, що залишаються економічно ефективними та дохідними. Проте, інтенсифікація вирощування винограду, з метою збільшення прибутків, часто призводить до погіршення екологічних умов територій виноградарства.

На сьогодні, в галузі існує чимало проблем, спричинених саме нераціональним використанням природних ресурсів. І хоча, більшість експертів намагаються пояснити все наслідками антиалкогольної компанії 1980-х років, більшість проблем мають менш глибоке коріння.

Серед основних проблем можна виділити:

- Неправильне розміщення виноградників (невідповідність сортів експозиції схилу, неправильна схема посадки та ін.).
- Неврахування природних умов (наприклад, родючості й еродованості ґрунтів, їх механічного складу, кількості атмосферних опадів та тривалості світлового дня), що може призвести до зниження врожайності та загибелі рослин.
- Надмірне використання хімічних та органічних добрив, а також засобів захисту рослин. Ці речовини потрапляють, не лише до кінцевого споживача продукції галузі, а також накопичуються у ґрунті, інфільтруються в ґрунтові води, тим самим порушуючи природний баланс біогеоценозу.
- Відсутність якісного посадкового матеріалу. Розсадників на території України не вистачає. У багатьох господарствах Криму та Одеської області, за свідченням власників, із саджанців ввезених з Молдови – не приживається 80% рослин, Італії та Румунії – 50-60%.

Щодо шляхів подолання, загалом, їх можна визначити два. Перший – більш радикальний, і, напевне можливий для невеликої кількості виноградарів – перехід на екологічне виробництво. Такий тип господарювання передбачає повну відмову від будь-яких хімічних засобів обробки. Натомість можна використовувати суміші природних мінералів та попелу рослин – як добрива, висадка спеціальних трав – для покращення росту, боротьби з бур'янами. Також, потрібно перейти на ручну обрізку, прополку та збір винограду (Гоффманн, 2009).

Звичайно, площі таких господарств будуть меншими, але враховуючи бум попиту на біопродукти, навряд чи їх власники нестимуть збитки.

Другий шлях – менш радикальний і передбачає поступові зміни й впровадження в галузі. Наприклад, необхідне картографування територій господарств, складання вузькоспеціалізованих карт, зокрема ґрунтових. Виділити мікрозони (еконіші) для вирощування окремих сортів, щоб одержати вина контрольованих найменувань за місцем походження, на зразок французьких апеллясьйонів. Слід збільшити кількість розсадників та підвищити контроль за якістю посадкового матеріалу. Необхідно також зменшувати кількість хімічних засобів захисту рослин та впроваджувати нові альтернативні способи. Правильна технологія формування кущів та встановлення шпалер, дозволить більш економно витратити воду, що особливо актуально для південних регіонів (Семена, 2009).

Також, щоб забезпечити ефективне функціонування галузі і дотримання правил раціонального природокористування, необхідне систематичне інформаційне забезпечення та підготовка висококваліфікованих кадрів